



Auditdienst Rijk
Ministerie van Financiën

Onderzoeksrapport bevindingen accountantscontrole SiSa 2020

Definitief

Colofon

Titel	Onderzoeksrapport bevindingen kwaliteit accountantscontrole SiSa 2020
Uitgebracht aan	Directeur-generaal Bestuur en Wonen
Datum	25 januari 2022
Kenmerk	2022-0000027880

Inlichtingen
Auditdienst Rijk
070-342 7700

Inhoud

1	Aanleiding opdracht—5
1.1	Aanleiding opdracht—5
1.2	SiSa-systematiek—5
1.3	Onderzoeksvragen—5
2	Hoofdboodschap: SiSa-controles voor 25 onderzochte dossiers “toereikend” en kwaliteitsmanagement steunt kwaliteitsborging—6
2.1	Beeld 25 reviews accountants hebben bevindingen SiSa juist opgenomen in accountantsverslagen—6
2.2	Beeld kwaliteitsmanagement opzet kwaliteitsmaatregelen ondersteunt mogelijkheden goede SiSa controles—7
2.3	Verbeteringen SiSa regelgeving en opdrachtverlening vraagt op punten wenselijk—7
2.3.1	Tijdig beschikbaarheid regelgeving vraagt extra inzet voor 2021—7
2.3.2	Rapportagevoorschriften M70 beleid Tozo verdienen aanpassing—7
2.3.3	Bestedingsbegrip en SiSa verantwoording (modellen) kunnen beter afgestemd—8
2.3.4	Gegevensverzameling SiSa verantwoordingen en opdrachtverlening reviews vraagt aandacht van BZK—9
2.3.5	Gegevensverzameling SiSa uitbreiden kan betere opdrachtverlening ondersteunen—10
3	Aandachtspunten voortkomend uit de reviews—11
3.1	Rapportage M&O beleid Tozo niet altijd in accountantsverslag—11
3.2	Vastleggingen risicoanalyse per specifieke uitkering soms beperkt—11
3.3	Controlewerkzaamheden niet altijd zonder toelichting af te leiden uit vastleggingen—12
3.4	Aandacht voor (wijzigingen in) bevestiging nul waarden kan beter—12
3.5	Attentiepunten niet betrekking hebbend op controle en rapportage SiSa—12
3.5.1	Slordigheden in materialiteit of rapporteringstoleranties—12
3.5.2	Slordigheden in controleverklaringen—13
4	Evaluatie kwaliteitssysteem—14
4.1	Kwaliteitsmaatregelen bij de accountantsorganisaties—14
4.2	Ontwikkelen/gebruiken werkprogramma—14
4.3	SiSa- Coördinatoren—14
4.4	SiSa specialisten in het controleteam—14
4.5	Verplichte vaktechnische consultatie bij specifieke SiSa bevindingen—14
4.6	Kwaliteitsbeoordeling voor afgifte verklaring gericht op SiSa—15
4.7	Interne kwaliteitstoets na afgifte verklaring gericht op SiSa—15
4.8	Opleidingen, nieuwsbrieven en presentaties binnen accountantsorganisaties—15
4.9	Overige kwaliteitsbevorderende maatregelen—15
5	Verantwoording onderzoek—16
5.1	Aanleiding—16
5.2	Gehanteerde Standaard—16
5.3	Referentiekader—16
5.4	Werkzaamheden en afbakening—16
5.5	Selectie—17

- 5.6 Bepalen reviewuitkomsten als toereikend of ontoereikend—17
- 5.7 Materialiteit—18
- 5.8 Toereikendheid geschiktheid en verantwoordelijkheid gebruikers—18
- 5.9 Verspreiding rapport—19

6 Ondertekening—20

Bijlage 1: Overzicht reviews en bevindingen per gecontroleerde type instelling—21

Bijlage 2: Overzicht in reviews betrokken regelingen—23

1 Aanleiding opdracht

1.1 Aanleiding opdracht

SiSa (Single information, Single audit) betekent eenmalige informatieverstrekking, eenmalige accountantscontrole. SiSa is de manier waarop medeoverheden (provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen) aan het Rijk verantwoorden of en hoe ze de specifieke uitkeringen hebben besteed. Alle specifieke uitkeringen worden verantwoord in de SiSa-verantwoording die onderdeel uitmaakt van de jaarrekening van de desbetreffende decentrale medeoverheid.

De accountant van de betreffende decentrale medeoverheid geeft in het kader van de jaarrekeningcontrole, een oordeel over de getrouwheid van de grootte en samenstelling van de in het jaarverslag opgenomen baten lasten, activa en passiva en over de rechtmatigheid van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, inclusief de in de SiSa-bijlage verantwoorde specifieke uitkeringen. Hiermee wordt een bijdrage geleverd voor de ministers die de specifieke uitkeringen hebben verstrekt aan het beeld dat zij kunnen vormen voor het beoordelen of bestedingen overeenkomstig het beoogde doel hebben plaatsgevonden en tevens of de bestedingen rechtmatig waren.

Zoals beschreven in paragraaf 6.2 van de Nota procedure aanlevering SiSa-verantwoordingsinformatie voert de Auditdienst Rijk (ADR) jaarlijks een onderzoek uit naar de kwaliteit van de accountantscontrole betreffende de SiSa-middelen. Opdrachtgever voor dit onderzoek is de Directeur-generaal Bestuur, Ruimte en Wonen. Het onderzoek ondersteunt het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) in zijn systeemverantwoordelijkheid inzake SiSa en levert een bijdrage voor de communicatie van BZK verbetermogelijkheden in de SiSa-systematiek en (risico's bij) het gebruik maken van de SiSa-verantwoordingdocumenten bij de vaststelling van de specifieke uitkeringen door hun ministerie.

1.2 SiSa-systematiek

De SiSa-werkzaamheden over het controlejaar 2020 zijn uitgevoerd door de ADR in opdracht van BZK. Het doel van deze opdracht is BZK met een rapport van bevindingen te ondersteunen:

- in haar systeemverantwoordelijkheid inzake SiSa;
- bij de advisering van de aan SiSa deelnemende ministeries over verbetermogelijkheden in de SiSa-systematiek en (risico's bij) het gebruik maken van de SiSa-verantwoordingdocumenten bij de vaststelling van de specifieke uitkeringen.

1.3 Onderzoeksvragen

Vanuit de opdrachtverlening zijn de volgende twee onderzoeksvragen bij de reviews gehanteerd:

1. Hebben de accountants van de dossiers die geselecteerd zijn voor een review, hun controle conform de hieraan gestelde eisen vanuit de Definitieve Nota Verwachtingen accountantscontrole 2020 d.d. 8 april 2021 (de NVA 2020) en de beroepsregels uitgevoerd?
2. Welk beeld komt bij de reviews naar voren over het kwaliteitsmanagement rondom de SiSa-controles bij de accountantsorganisaties waarbij een controledossier is gereviewd?

2 Hoofdboodschap: SiSa-controles voor 25 onderzochte dossiers “toereikend” en kwaliteitsmanagement steunt kwaliteitsborging

2.1 **Beeld 25 reviews accountants hebben bevindingen SiSa juist opgenomen in accountantsverslagen**

Bij alle 25 reviews over het verantwoordingsjaar 2020 is geconstateerd dat de controlewerkzaamheden voor de SiSa-bijlagen toereikend zijn geweest. Dat wil zeggen: in voldoende mate in overeenstemming met de gestelde eisen vanuit de Definitieve Nota Verwachtingen Accountantscontrole 2020 d.d. 8 april 2021 en de beroepsregels. Daarbinnen hebben wij bij 8 controledossiers één of meer aandachtspunten aan de betrokken accountants meegegeven. De bevindingen bij deze controledossiers zijn aangemerkt als aandachtspunten aangezien zij geen betrekking hebben op een ontoereikendheid in de uitvoering van de controle of de oordeelsvorming betreffende de SiSa-bijlagen. Zie hiervoor ook bijlage 1. Een nadere toelichting op de aandachtspunten is opgenomen in hoofdstuk 3.

In de 25 uitgevoerde reviews kwamen geen bevindingen naar voren die aanleiding zijn om uit te gaan van onrechtmatigheden of onzekerheden in de betreffende 25 verantwoordingen van SiSa-middelen voor het verantwoordingsjaar 2020, anders dan de bevindingen welke reeds zijn opgenomen in de verslagen van bevindingen van de betreffende accountants.

Voor de regeling G4 Tozo¹ is in de NVA 2020 opgenomen dat de accountants moeten rapporteren over het M&O-beleid Tozo (opzet, bestaan en afhandeling van de signalenlijsten van het inlichtingenbureau – de IB-signalenlijsten). In de 25 uitgevoerde reviews bleek dat onderzoek naar de opzet en uitvoering in alle gevallen door de accountants was gedaan, maar de rapportage daarover niet altijd in het accountantsverslag was opgenomen. Na een inventarisatie van alle relevante accountantsverslagen heeft het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), aan de accountants die dat niet hadden gedaan, de mogelijkheid geboden om het eerder ingediende verslag aan te vullen. Bij onze reviews waar deze rapportage oorspronkelijk ontbrak en door SZW alsnog is gevraagd, hebben wij geconstateerd dat aanvullend is gerapporteerd over dit punt. In onze reviews hebben wij de accountantsverslagen inclusief de aanvullende rapportages betrokken en op basis daarvan geconstateerd dat deze verslagen na aanvulling een correcte weergave inzake het M&O-beleid Tozo bevatten.

Voorts bleek bij meerdere SiSa-reviews, ondanks extra toelichting over de invulling van de SiSa-bijlage 2020, nog steeds onduidelijkheid te bestaan over de bedoelde invulling van bedragen voor de regeling H4 Specifieke uitkering sport in die bijlage. En net als over 2019 bleek na overleg met het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) dat ook bij hen signalen over onduidelijkheid voor de invulling 2020 waren binnengekomen. VWS heeft daarom ook voor SiSa 2020 aangegeven actie te zullen ondernemen om van de betrokken gemeenten alsnog de juiste gegevens te ontvangen². In 10 reviews hebben wij de regeling H4 Specifieke uitkering sport betrokken. Bij 2 reviews bleek alleen de 17,5% BTW-compensatie

¹ Dit is SiSa-regeling G4, Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers

² De gegevens van deze herziene opgaven met daarin de gevraagde bruto bedragen inclusief BTW en zonder rekening te houden met de rato uit de toekenning zijn niet betrokken geweest in de accountantscontroles van de SiSa-verantwoordingen over 2020.

verantwoord en bij 1 review was ten onrechte de besteding rekening houdend met de rato verantwoord.

2.2 Beeld kwaliteitsmanagement opzet kwaliteitsmaatregelen ondersteunt mogelijkheden goede SiSa controles

Wij hebben alle accountantsorganisaties die over 2020 betrokken zijn geweest bij controles met SiSa-verantwoordingen benaderd middels een vragenlijst informatie over de kwaliteitsborging binnen hun organisatie.

Net als in voorgaande jaren kwam uit de ingevulde vragenlijsten naar voren dat een reeks aan kwaliteitsmaatregelen was ingericht en toegepast. Daarbij hebben de accountantsorganisaties ook geïnvesteerd in kennis van nieuwe SiSa-regelingen. Voorts zijn nagenoeg alle accountantsorganisaties die over 2020 de 450 SiSa-klanten bedienden vertegenwoordigd in ofwel het Sectoroverleg Decentrale Overheden ofwel de Werkgroep Decentrale Overheden.

Een nadere toelichting op de kwaliteitsborgingsmaatregelen is opgenomen in hoofdstuk 4.

2.3 Verbeteringen SiSa regelgeving en opdrachtverlenging vraagt op punten wenselijk

2.3.1 Tijdig beschikbaarheid regelgeving vraagt extra inzet voor 2021

Hoewel begrijpelijk tegen de achtergrond van de ontwikkelingen rond de Coronacrisis zoals ook vermeld in paragraaf 9.13 van de NVA 2020, zijn er diverse ontwikkelingen geweest in 2020 en begin 2021 die hebben geleid tot de latere afronding van eindejaarscontroles van de accountantsorganisaties bij de medeoverheden en na afloop daarvan de beschikbaarheid van tijd van die accountantsorganisaties voor de SiSa-reviews.

De accountantsorganisaties hebben gewezen op de werkdruk vanwege de samenloop met een veelheid aan opdrachten inzake de NOW-regeling, wijzigingen in de regelgeving rondom de controle van de NOW-regeling en aanpassingen in de NVA 2020 voor wat betreft de vereisten rond het verslag van bevindingen van de accountantsorganisaties inzake (M&O-beleid) Tozo. Vervolgens hebben voornoemde punten voor wat betreft de Tozo ook weer geleid tot nader overleg met het ministerie van SZW over de reeds uitgebrachte verslagen van bevindingen, de daarin bij diverse medeoverheden ontbrekende informatie over het M&O-beleid Tozo en de daarvoor geboden mogelijkheid van aanvulling die in de reviews moesten worden beoordeeld.

Voor SiSa 2021 en latere jaren is dan ook extra aandacht van de betrokken ministeries (SZW en BZK) nodig om bovenstaande zoveel mogelijk tegen te gaan.

2.3.2 Rapportagevoorschriften M7O beleid Tozo verdienen aanpassing

Bij de reviews is gebleken dat de rapportagevoorschriften betreffende het M&O-beleid³ Tozo zeer verschillend zijn overgekomen bij en uitgevoerd door de accountantsorganisaties. Dit is ook gebleken uit een inventarisatie van de inhoud van de accountantsverslagen door SZW.

³ Beleid ter bestrijding van mogelijk misbruik of oneigenlijk gebruik.

Punten die aandacht/heroverweging behoeven voor 2021 zijn in elk geval:

- de logica van het leggen van een rapportageverplichting over de uitvoering van verplichtingen van de medeoverheden zelf bij hun controlerend accountant (en niet bij die medeoverheid zelf);
- de verplichting voor de accountant om te rapporteren wanneer is voldaan aan die verplichting (waar de accountant veelal juist rapporteert over zaken waarbij niet is voldaan of fouten zijn bevonden);
- de (on)duidelijkheid over rapportageverplichtingen voor accountants bij onderscheiden medeoverheden in situaties van verlengd openbaar bestuur ("uitbesteding van uitvoeringstaken door medeoverheden aan samenwerkingsverbanden of gemeenschappelijke regelingen met uiteenlopende vertegenwoordigings-bevoegdheden");
- de situaties van verschillende combinaties van heringedeelde gemeenten met verschillende vormen van verlengd openbaar bestuur;
- het specifiek voorschrijven van beleids-, uitvoerings- en rapportageverplichtingen voor de regeling G4 Tozo (en niet voor of in combinatie met andere relevante regelingen zoals bijvoorbeeld de regeling G2 Participatiewet).

2.3.3 *Bestedingsbegrip en SiSa verantwoording (modellen) kunnen beter afgestemd*

Voor bestedingen door medeoverheden geldt het baten-lasten-principe. Dit houdt in dat gemaakte kosten (los van de betaling daarvan) als bestedingen moeten worden verantwoord bij oplevering van de prestatie.

Bij een aantal specifieke uitkeringen (verantwoord via de systematiek van SiSa-regelingen) levert dit basisprincipe in combinatie met de wijze van toekennen en inrichting van de tabellen voor het verantwoorden van SiSa-bestedingen uitvoerings- en controlevraagstukken op. Bij de SiSa-reviews 2020 liepen wij tegen de volgende situaties aan bij regelingen van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (E-regelingen) en het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (L-regelingen):

- SiSa-middelen waren toegekend voor E20 Regeling Stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2020-2021 waarvan de uitvoering (begrijpelijkerwijze) werd gecombineerd met groot onderhoud van een weg. Zowel het traject van de aanbesteding als verantwoording waren niet ingericht op afzonderlijke begijfering/facturering van de bestedingen voor de toegekende middelen voor verkeersveiligheid. Extra complex daarbij is dat facturering plaatsvindt naar gelang de afspraken over termijnfacturering en niet gelijk loopt met volledige oplevering van de weg of het deel daarvan wat betrekking heeft op de verkeersveiligheidsmaatregelen⁴;
- specifieke uitkeringen worden middels subsidies door een provincie doorgezet naar gemeenten. Een voorbeeld is regeling E27 Brede doeluitkering verkeer en vervoer. De commissie Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) waarin de provincies en BZK samenwerken heeft in het kader van uitvoerbaarheid en beperking van verantwoordingslasten handreikingen en andere documenten als richtinggevend voor de verantwoording daarvan opgesteld. Die documenten gaan onder meer uit van het uitgangspunt "verleend is besteed" waarbij voor de verantwoording op jaarbasis bij verleende bedragen > € 500.000 jaarlijks informatie wordt verzameld over de stand van de uitvoering en het bedrag van de oorspronkelijke verlening=besteding wordt aangepast. Voor bedragen < € 125.000 worden geen verantwoordingseisen gesteld. Voor bedragen tussen deze 2 grenzen kan dit betekenen dat bij verantwoording van de bestedingen bij vaststelling door de provincie in enig later jaar een lager bedrag kan blijken dan verleend en reeds verantwoord als besteed. Dat bedrag moet dan in mindering worden gebracht op de bestedingen van de provincie in jaar T (als lager gebleken besteding uit T-1 of T-x).

⁴ Zowel de inschrijving op de aanbesteding als facturering van termijnen bestaan in dit voorbeeld uit vele honderden kostenregels die voor de accountant niet zelfstandig individueel controleerbaar zijn (op moment van feitelijke oplevering dan wel betrekking hebbend op de specifieke verkeersveiligheidsmaatregelen) zonder raadpleging van derden.

- BZK heeft aangegeven dat zij deze wijze van verantwoorden gebaseerd op het baten-lastenstelsel niet passend acht binnen de SiSa-regelgeving.
- Wij constateren bij de reviews onduidelijkheid over de strijdigheid van het toepassen van de aangegeven verantwoordingssystematiek vanuit het overkoepelende oogpunt van een verantwoording die gegevens moet bevatten op basis waarvan de gebruikers economisch verantwoorde beslissingen kunnen nemen.

In geval van meerjarige regelingen waarbij een ministerie pas aan het eind van de looptijd van een verstrekte specifieke uitkering besluit over vaststelling en eventuele terugvordering van niet bestede middelen lijkt een heroverweging van de mogelijkheden van aanpassing van verantwoordingseisen nuttig. Dit ter voorkoming van uitvoeringslasten in verantwoorden en controle van gegevens die tussentijds (vóór het einde van de looptijd van een verstrekte uitkering) niet worden gebruikt voor beslissingen over vaststelling en/of terugvordering.

- SiSa-middelen vertrekt voor meerjarige projecten moeten worden verantwoord in een SiSa-tabel waarin geen ruimte is opgenomen voor correcties van voorgaande jaren. Het effect daarvan is dat verantwoording van correcties noodgedwongen plaatsvindt in jaar T terwijl het feitelijk correcties van bestedingen in jaar T-1 betreft. De SiSa-tabel dwingt dan optisch tot verantwoording in strijd met het bestedingsbegrip (een later jaar dan werkelijk). Voorbeelden kwamen wij tegen bij regelingen E3 Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï en L4 Deelproject 750 hectare natuur – en recreatiegebied (Project Mainportontwikkeling Rotterdam).

2.3.4 *Gegevensverzameling SiSa verantwoordingen en opdrachtverlening reviews vraagt aandacht van BZK*

De medeoverheden zijn belast met levering van gegevens over de SiSa-uitvoering door indiening van documenten bij het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Dit betreft:

- de jaarstukken van de medeoverheid;
- het accountantsverslag van de accountant van de medeoverheid met daarin de aard van de controleverklaring, de tabel van SiSa-bevindingen en (dit jaar), de rapportage inzake het M&O-beleid Tozo;
- de SiSa-tabel in excel-format en
- de SiSa-tabel fouten en onzekerheden in Excel-format.

Het CBS heeft als opdracht van BZK verzameling en na een beperkte plausibiliteitstoets doorlevering van deze stukken aan de ministeries (en voor de reviews aan de ADR).

Bij de reviews kwamen wij tegen dat de medeoverheden:

- bij de overname van fouten en onzekerheden uit het accountantsverslag naar de SiSa-tabel in excel-format fouten maken of de tabel (deels) leeg insturen;
- de aard van de controleverklaring niet of onjuist overnamen uit het accountantsverslag naar de SiSa-tabel in excel-format;
- een concept accountantsverslag hadden opgestuurd (wat daarna voor de strekking van de controleverklaring nog was gecorrigeerd).

Met de huidige plausibiliteitstoets van het CBS zijn inhoudelijke controles op juiste overname van gegevens in de excel-bestanden niet mogelijk, maar hadden wij verwacht dat ten minste het ontbreken van invulling van verplichte velden in de beide excel-tabellen zou zijn gesignaleerd. Dat was echter niet het geval.

Op grond van de Regeling informatieverstrekking SiSa hebben de accountants geen taak bij (de controle van) de aanlevering van gegevens door de medeoverheden aan het CBS. Vorenstaande betekent dat de ministeries bij de afwikkeling van de SiSa-verantwoordingen zowel de tabellen in excel als de accountantsverslagen zullen moeten betrekken. Het verdient overweging de accountants hierin wel een taak te geven of andere oplossingen te zoeken, bijvoorbeeld in de opdrachtverstrekking van BZK aan het CBS.

2.3.5 *Gegevensverzameling SiSa uitbreiden kan betere opdrachtverlening ondersteunen*

Voor een gericht reviewbeleid waarin alle relevante regelingen worden betrokken is informatie nodig over in elk geval:

- a) het aantal medeoverheden waaraan op regelingsniveau is verleend;
- b) het totaalbedrag aan verleningen;
- c) de (mogelijke) omvang van bestedingen per regeling en per medeoverheid⁵;
- d) de inschattingen van risico's op bestedingen in strijd met de doelstellingen per individuele SiSa-regeling door de verlenende ministeries;
- e) het aantal en bedrag aan geconstateerde bevindingen (fouten en onzekerheden) per regeling in een reeks van voorgaande jaren.

De verzameling en analyse van de informatie over de punten onder a) tot en met d) is niet de taak van, maar is over 2020 grotendeels verzorgd door de ADR en kost ons een fors aantal uren, maar maakt geen onderdeel uit van de vraaggestuurde opdracht van de SiSa-reviews van BZK. De informatie genoemd onder punt e) zou voor BZK verzameld kunnen worden door het CBS. Daartoe moet het CBS dan wel opdracht van BZK ontvangen.

Wij hebben van BZK vernomen dat gesprekken met het CBS gaande zijn. Daarnaast zien wij een rol van BZK bij het (coördineren van) de verzameling van deze informatie (al dan niet door de andere ministeries).

⁵ Onder meer omdat accountants bij bestedingen < € 125.000 niet per definitie detailwerkzaamheden hoeven uit te voeren.

3 Aandachtspunten voortkomend uit de reviews

In navolgende paragrafen worden de aandachtspunten behandeld zoals voortkomend uit de reviews waarvan een samenvattend overzicht is opgenomen in bijlage 1.

3.1 Rapportage M&O beleid Tozo niet altijd in accountantsverslag

Paragraaf 9.13 van de NVA 2020 geeft aan:

De accountant beoordeelt als onderdeel van de jaarrekening controle de opzet, bestaan en werking hiervan door voor geselecteerde posten na te gaan in hoeverre opvolging van de IB-signalen in overeenstemming is met het uitgewerkte Tozo M&O beleid en het controleplan. Op basis hiervan vormt de accountant een oordeel of de gemeente voldoende inspanningen levert ter opvolging van de IB-signalen vanuit een planmatige aanpak en hierover zal de accountant rapporteren in het accountantsverslag.

Bij 12 reviews hebben wij de G4 Tozo in de review betrokken. Bij alle 12 reviews hebben wij geconstateerd dat het onderzoek naar de opzet en het bestaan van het beleid inclusief de afwikkeling van IB-signalenlijsten was uitgevoerd. Bij 5 daarvan had de betreffende accountant in eerste instantie echter niet gerapporteerd over het M&O-beleid Tozo. In alle 5 deze gevallen is naar aanleiding van onze constatering en contact met de accountants alsnog een aanvullende rapportage opgesteld en is SZW geïnformeerd.

De 12 in onze reviews betrokken (aanvullende) rapportages inzake het M&O-beleid geven het beeld van de feitelijke stand van zaken waarbij is aangegeven wat de stand van zaken is inzake het (al dan niet specifiek voor Tozo) formuleren en vaststellen van een M&O-beleid en wat de stand van zaken is met betrekking tot het afwikkelen van de IB-signalenlijsten.

3.2 Vastleggingen risicoanalyse per specifieke uitkering soms beperkt

De NVA 2020 geeft in paragraaf 5.1 aan dat van de accountant een risicoanalyse per specifieke regeling wordt verwacht. Op basis van die risicoanalyse dient de accountant zijn controleaanpak te bepalen en vast te stellen of (onder andere) deelwaarnemingen noodzakelijk zijn. Daarbij is in paragraaf 5.2 NVA 2020 bepaald dat bij een omvang van een specifieke uitkering van ten minste € 125.000 ongeacht de uitkomst van de risicoanalyse ten minste 1 deelwaarneming moet worden uitgevoerd.

Bij 2 van de 25 reviews hebben wij gezien dat de vastleggingen van de risicoanalyses in de controledossiers op het niveau van SiSa-regelingen beperkt waren. De relevante aandachtspunten uit de NVA waren niet afzonderlijk vastgelegd. Daarmee is het bij een review op basis van het controledossier zonder nadere toelichting niet goed mogelijk de afwegingen van de accountant te volgen bij de bepaling van de noodzaak om naast de minimaal verplichte deelwaarneming verdere werkzaamheden te verrichten (waaronder mogelijk meer deelwaarnemingen).

Bij de reviews over 2019 betrof deze bevinding 2 van de 10 reviews.

3.3 Controlewerkzaamheden niet altijd zonder toelichting af te leiden uit vastleggingen

De NVA 2020 geeft in paragraaf 5.2 aan wat van de accountant verwacht wordt bij de uitvoering van deelwaarnemingen:

Een deelwaarneming houdt in dat de accountant beoordeelt of een post (bijvoorbeeld een betaling of een individueel enquêteresultaat of de bevestiging van een opgeleverde woning), conform de voorschriften in wet- en regelgeving door de medeoverheid is uitgevoerd en verantwoord.

Veelal zijn de vastleggingen van de controlewerkzaamheden zodanig dat wij bij de reviews op basis van de documentatie in het controledossier zelfstandig konden vaststellen op welke punten bestedingen waren getoetst aan de voorwaarden vanuit de betreffende SiSa-regeling.

Bij 3 reviews hebben wij de betrokken accountants aanvullende informatie op dit punt gevraagd waarbij wij in 1 geval aan de accountant hebben verzocht nog aanvullende informatie op te vragen bij de medeoverheid en die informatie hebben ontvangen als onderbouwing dat de besteding voldeed aan de voorwaarden uit de betreffende regeling. Dit betrof de regeling E20 waarbij de onder SiSa vallende bestedingen een beperkt deel uitmaakten van een omvangrijk meerjarig infrastructureel werk wat als totaal was aanbesteed en op basis van termijnfacturen werd gefactureerd.

Voor wat betreft de controleerbaarheid van dit soort bestedingen verwijzen wij ook naar de eerste bullet in subparagraaf **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden..**

3.4 Aandacht voor (wijzigingen in) bevestiging nul waarden kan beter

In subparagraaf 4.1.1 van de NVA 2020 is aangegeven:

Bij indicatoren met aard controle R en D1 dient de accountant bij een verantwoording met "0" vast te stellen dat deze terecht als zodanig in de SiSa-bijlage verantwoordingsinformatie is opgenomen. Bijvoorbeeld door daarover contact op te nemen met de contactpersoon bij de gemeente. De controlewerkzaamheden worden vastgelegd in het controledossier. Deze extra 'check' is bedoeld als service aan de gemeenten, namelijk om te voorkomen dat per abuis bedragen niet verantwoord worden, waar dat wel moet gebeuren.

Veelal zien wij dat de bevestiging van nul-waarden per indicator is opgenomen in de zogeheten Letter of Representation (LOR)⁶. Hoewel niet verplicht verdient dit ons inziens wel de voorkeur. Bij 3 reviews bevatte de bevestiging van nul-waarden een omissie, al dan niet als gevolg van wijzigingen van oorspronkelijke nul-waarden naar aanleiding van de controle die niet waren doorgevoerd in de LOR.

Bij 1 review bleek dat geen bevestiging van nul-waarden was gevraagd.

Wij constateren ook dat met de toename van het aantal nieuwe specifieke uitkeringen en soms late toekenning van middelen daarvoor aan medeoverheden de hoeveelheid nul-bevestigingen toeneemt en begrijpen dat BZK heroverweegt of dit voorschrift inzake service-verlening moet worden gehandhaafd.

3.5 Attentiepunten niet betrekking hebbend op controle en rapportage SiSa

3.5.1 Slordigheden in materialiteit of rapporteringstoleranties

De NVA 2020 geeft in hoofdstuk 4 aanwijzingen voor de controleaanpak op basis van de materialiteit en in paragraaf 7.2 voor de bepaling van de rapporteringstoleranties op het niveau van individuele SiSa-regeling. Anders dan over 2019 hebben wij bij de reviews 2020 geen bevindingen ten aanzien van de bepaling van de rapporteringstoleranties per SiSa-regeling.

⁶ Dit is de bevestiging van de medeoverheid aan de accountant waarin onder meer is aangegeven dat de accountant alle relevante informatie heeft ontvangen die nodig was voor zijn controle (dus waaronder de bevestiging dat nul-waarden inderdaad nul zijn en de medeoverheid zich ook realiseert dat niet per abuis bedragen buiten de SiSa-bijlage zijn gebleven en daardoor ten laste van de medeoverheid komen).

Wel zagen wij in de controledossiers enkele slordigheden in de hantering van de materialiteit voor de jaarrekeningcontrole als geheel –dus niet betrekking hebbend op SiSa– zoals:

- geen consequente aanpassing van bedragen die na de planningsfase zijn bijgesteld op basis van de tussentijdse cijfers of uiteindelijke realisatie;
- vermelde bedragen van bijvoorbeeld met de gemeenteraad afgesproken rapporteringstoleranties die afwijken van de feitelijke afspraken.

3.5.2 *Slordigheden in controleverklaringen*

Bij 2 reviews kwamen wij slordigheidsfouten tegen in controleverklaringen. Deze fouten betroffen ontbrekende tekstdelen of onjuiste vermelding van het type medeoverheid, al dan niet als gevolg van kopieerfouten.

Overige slordigheidsfouten

Bij 1 review zagen wij een verwisseling van bedragen tussen 2 indicatoren in de SiSa-verantwoording. Dit betrof de SiSa-regeling H11 Zorgbonus.

Bij 1 review was voor 1 SiSa-regeling zonder bestedingen in de SiSa-bijlage bij de jaarrekening leeg gelaten in plaats van te vullen met nullen. In de naar het CBS verzonden excel-tabel waren de nullen wel ingevuld.

4 Evaluatie kwaliteitssysteem

4.1 **Kwaliteitsmaatregelen bij de accountantsorganisaties**

Wij hebben begin juli 2021 bij alle bij SiSa-controles betrokken accountantsorganisaties de door ons ontwikkelde vragenlijst kwaliteitsborging uitgezet. Dit betreft 12 accountantsorganisaties met meer dan 10 SiSa-klienten (totaal 399 SiSa-klienten) en 14 accountantsorganisaties met minder dan 10 SiSa-klienten (totaal 51 SiSa-klienten)⁷.

Net als voorgaande jaren zijn binnen deze accountantsorganisaties diverse kwaliteitsmaatregelen toegepast. Deze maatregelen worden in dit hoofdstuk verder toegelicht. Situatie-afhankelijk zijn kwaliteitsmaatregelen met meer of minder diepgang toegepast. Bijvoorbeeld: accountantsorganisaties met één of een beperkt aantal (SiSa-)controleklanten huren specifieke kennis voor kwaliteitsbewaking meestal extern in, terwijl accountantsorganisaties met een groter aantal (SiSa-)controleklanten die kennis binnen de eigen organisatie beschikbaar hebben en daarom kwaliteitsbewaking ook binnen de eigen organisatie hebben ingericht.

4.2 **Ontwikkelen/gebruiken werkprogramma**

Door de accountantsorganisaties met meerdere SiSa-klienten wordt vrijwel altijd een centraal ontwikkeld en/of bijgesteld werkprogramma gehanteerd voor de SiSa-controles, veelal ook met templates per SiSa-regeling. Hierbij wordt door een centrale stafafdeling of één of meer SiSa-deskundigen het template ontwikkeld en jaarlijks geüpdatet op basis van de laatste wijzigingen. Hiermee wordt in opzet gewaarborgd dat door het controleteam de specifieke aspecten ten aanzien van SiSa in voldoende mate worden meegenomen. Bij de meeste accountantsorganisaties zien we een hoge mate van detail van de vragenlijsten voor SiSa-regelingen die al enige jaren bestaan en/of SiSa-regelingen met een groot aantal bestedingen.

4.3 **SiSa- Coördinatoren**

Dezelfde accountantsorganisaties zoals hierboven aangegeven kennen SiSa-coördinatoren, experts of specialisten op SiSa-gebied die voor de organisatie beschikbaar zijn om de controleteams te ondersteunen bij de controle van de SiSa-bijlage.

4.4 **SiSa specialisten in het controleteam**

Gezien de specifieke wet- en regelgeving die van toepassing is op de SiSa-bijlage worden SiSa-specialisten ingezet om meerdere controleteams te ondersteunen. Soms komt het voor dat SiSa-specialisten bij meerdere 'SiSa-klienten' worden ingezet om alleen de SiSa-bijlage te controleren. We zien dat er bij de meeste accountantsorganisaties met een middelgroot of groot SiSa-klientenbestand gebruik wordt gemaakt van op SiSa-gebied gespecialiseerde teams of teams met daarin SiSa-deskundigheid.

4.5 **Verplichte vaktechnische consultatie bij specifieke SiSa bevindingen**

De accountantsorganisaties hebben aangegeven regels te kennen voor verplichte consultatie wanneer sprake is van twijfel over mogelijk verplichte rapportering van bevindingen en wanneer sprake is van bevindingen die leiden tot een ander dan een goedkeurend oordeel bij de te certificeren verantwoording. Dit betreft geen specifieke regels voor SiSa-bevindingen.

⁷ Naast de hier genoemde accountantsorganisaties is er nog 1 accountantsorganisatie met 1 SiSa-klant waarbij medio september 2021 nog contacten liepen over nog te maken afspraken ten aanzien van de controleopdracht. Deze organisatie is daarom niet benaderd in de uitvraag in juli.

- 4.6 Kwaliteitsbeoordeling voor afgifte verklaring gericht op SiSa**
Alle accountantsorganisaties kennen regels voor het uitvoeren van kwaliteitsbeoordeling voorafgaand aan het afgeven van een controleverklaring. Die regels hebben niet specifiek betrekking op SiSa, maar in voorkomend geval worden de SiSa-werkzaamheden in de kwaliteitsbeoordeling betrokken. Veel genoemde criteria zijn kwaliteitsbeoordeling bij de eerste controle bij een nieuwe controleklant, selectie voor kwaliteitsbeoordeling bij een andere dan goedkeurende controleverklaring en soms ook de omvang van de declaratie voor de controle. Accountantsorganisaties met een kleiner aantal controleklanten maken veelal gebruik van extern ingehuurde specialisten voor het uitvoeren van kwaliteitsbeoordelingen.
- 4.7 Interne kwaliteitstoets na afgifte verklaring gericht op SiSa**
De meeste accountantsorganisaties voeren in het kader van de kwaliteitsbewaking interne kwaliteitstoetsen (IKT) uit op een aantal controledossiers. Deze dossiers worden geselecteerd op basis van selectieregels (waaronder bijvoorbeeld risico-inschatting voor soorten controles). IKT's vinden plaats nadat de controleverklaringen zijn afgegeven en de controledossiers zijn afgesloten. In voorkomend geval maken ook de controlewerkzaamheden gericht op de SiSa-bijlage hier onderdeel van uit. Enkele accountantsorganisaties geven aan geen IKT achteraf toe te passen (soms om reden dat zij bij elk controledossier een verplichte kwaliteitsbeoordeling vooraf kennen).
- 4.8 Opleidingen, nieuwsbrieven en presentaties binnen accountantsorganisaties**
De meeste accountantsorganisaties voeren in het kader van de kwaliteitsbewaking interne kwaliteitstoetsen (IKT) uit op een aantal controledossiers. Deze dossiers worden geselecteerd op basis van selectieregels (waaronder bijvoorbeeld risico-inschatting voor soorten controles). IKT's vinden plaats nadat de controleverklaringen zijn afgegeven en de controledossiers zijn afgesloten. In voorkomend geval maken ook de controlewerkzaamheden gericht op de SiSa-bijlage hier onderdeel van uit. Enkele accountantsorganisaties geven aan geen IKT achteraf toe te passen (soms om reden dat zij bij elk controledossier een verplichte kwaliteitsbeoordeling vooraf kennen).
- 4.9 Overige kwaliteitsbevorderende maatregelen**
Vrijwel alle accountantsorganisaties zijn deelnemer in het door de NBA georganiseerde Sectoroverleg Decentrale Overheden of de Werkgroep Decentrale Overheden en geven aan daar relevante ontwikkelingen te bespreken en informatie uit te halen.
Hoewel slechts incidenteel als zodanig genoemd zien wij daarnaast dat de meeste accountantsorganisaties gebruik maken van standaard lijsten van voor de controle op te leveren documentatie

5 Verantwoording onderzoek

5.1 Aanleiding

Zoals bepaald in de Nota procedure aanlevering SiSa-verantwoordingsinformatie wordt de ADR jaarlijks gevraagd onderzoek te doen naar de kwaliteit van de accountantscontrole SiSa.

5.2 Gehanteerde Standaard

Wij hebben onze werkzaamheden verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Standaard 4400N Opdrachten tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden. Bij het uitvoeren van deze opdracht hebben wij ons gehouden aan de voor ons geldende relevante ethische voorschriften in de Verordening Gedrags- en Beroepsregels Accountants (VGBA) en hebben wij de onafhankelijkheidsregels van de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants in acht genomen.

5.3 Referentiekader

Het referentiekader bij de controle door de accountants van de medeoverheden en de uitvoering van onze reviews bestaat uit het besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO)⁸ en de NVA 2020⁹. Daarnaast is elke accountant gehouden aan de regelgeving omtrent accountancy¹⁰ zoals opgesteld door de NBA.

We hebben de reviewwerkzaamheden uitgevoerd aan de hand van een algemeen te hanteren checklist. Daarbij is per regeling onderzocht of de accountant van de medeoverheid voldoende aandacht heeft besteed aan de specifieke voorwaarden zoals gesteld in de regeling. We hebben onze bevindingen per review voor hoor en wederhoor voorgelegd aan de betreffende accountantsorganisatie.

5.4 Werkzaamheden en afbakening

De voor een review geselecteerde controledossiers met de daarin opgenomen vastleggingen van de controlewerkzaamheden verricht door de accountant van de betreffende medeoverheid vormden het object van onderzoek in samenhang met de kwaliteitsbewaking rondom die controledossiers. Deze reviewopdracht beperkte zich tot de door de accountantsorganisaties uitgevoerde controlewerkzaamheden in het kader van de SiSa-bijlage.

De werkstappen hebben bestaan uit:

- updaten van de vragenlijst kwaliteitsborging per accountantsorganisatie;
- inventariseren van SiSa-klantenbestanden 2020 van accountantsorganisaties;
- in kaart brengen van uitgevoerde reviews per accountantsorganisatie over de jaren 2015 tot en met 2019;
- inventariseren van de bestedingen op alle SiSa-regelingen met als doel na te gaan of in 2020 bestedingen van meer dan € 125.000 op niveau van individuele medeoverheid te verwachten zijn;
- afstemmen met BZK over (de door BZK verzamelde) risico-inschattingen op regelingsniveau opgesteld door de betrokken ministeries zelf;

⁸ Het **besluit accountantscontrole** decentrale overheden is te raadplegen op website: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0015524/2017-12-09/>

⁹ De NVA 2020 is te raadplegen op website: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/financien-gemeenten-en-provincies/documenten/circulaires/2021/01/20/nota-verwachtingen-accountantscontrole-definitieve-versie-20-januari-2021> (let op: anders dan de naamgeving doet vermoeden is dit de link naar de versie van 8 april 2021)

¹⁰ Zonder limitatief te zijn, betreft dit o.a. de Handleiding Regelgeving Accountancy (HRA 2020) waar de NVCOS (Nadere voorschriften controle- en overige standaarden) deel van uitmaakt.

- afstemmen met de ADR-collega's belast met de jaarrekeningcontrole van de subsidieverstrekende departementen over hun risico-inschattingen en aandachtspunten voor de selectie en uitvoering van de reviews;
- maken van een voorstel voor de selectie van te reviewen controledossiers verspreid over de accountantsorganisaties en hun SiSa-klienten met daarin een zo breed mogelijke dekking van regelingen met hoge en minder hoge risico-inschattingen waarop bestedingen van meer dan € 125.000 voorkomen¹¹
- afstemmen van deze selectie met BZK ter besluitvorming door BZK;
- kennis nemen van (de wijzigingen in) de opzet van de eigen kwaliteitsborgingsystemen binnen de voor een review geselecteerde accountantsorganisaties;
- reviews uitvoeren op de 25 geselecteerde controledossiers voor de besteding van (voor zover bij de betreffende medeoverheid aanwezig) maximaal 5 verschillende specifieke uitkeringen;
- afstemmen van de bevindingen in hoor en wederhoor met de accountantsorganisaties;
- rapporteren over de uitgevoerde werkzaamheden aan BZK.

5.5 Selectie

De SiSa werkzaamheden hebben plaatsgevonden door middel van een accountantsorganisatiegewijze aanpak, waarbij in de eerste plaats inzicht is verkregen in de accountantsorganisaties die medeoverheden controleren. Vervolgens is een selectie gemaakt van in de review te betrekken SiSa-regelingen. En daarna is een combinatie gezocht van een accountantsorganisatie en 1 of maximaal 2 door hen gecontroleerde verantwoordingen van een medeoverheid waarmee bijna alle regelingen met bestedingen van meer dan € 125.000 door 1 of meer medeoverheden konden worden geraakt¹². Met name het inventariseren van bestedingen op niveau van medeoverheid was erg bewerkelijk omdat die gegevens op moment van de inventarisatie nog niet via het CBS of op enige andere manier centraal bekend zijn¹³.

De verantwoording ten aanzien van medeoverheden onderling valt niet in de scope van ons onderzoek, aangezien dit geen verantwoording aan het Rijk betreft. Bij elke review is ernaar gestreefd om (waar aanwezig binnen de geselecteerde SiSa-verantwoording) materiële regelingen mee te nemen met daarbinnen een zo groot mogelijke dekking van SiSa-regelingen binnen de 25 reviews. Dit met een maximum van 5 per review. Een overzicht van de in het onderzoek betrokken regelingen is opgenomen in bijlage 2.

Bijlage 3 bevat een overzicht van regelingen die om reden van gering financieel belang (toekenningen en/of bestedingen) niet in de reviews zijn betrokken. Bijlage 4 bevat een overzicht van regelingen die om andere reden niet binnen de selectie van 25 reviews zijn of konden worden opgenomen; grotendeels betreft dit regelingen met slechts 1 begunstigde medeoverheid.

5.6 Bepalen reviewuitkomsten als toereikend of ontoereikend

Per dossier is een reviewverslag opgesteld waarin de uitkomsten van de review zijn vastgelegd. We hebben per dossier gebruik gemaakt van een werkdocument (referentiekader) met een scoresysteem voor (1) de opzet van de controle, (2) de kwaliteit van de risicoanalyse, (3) de doorvertaling naar de controlemix, (4) de concrete uitwerking voor specifieke uitkeringen en (5) de doorvertaling naar het rapport van bevindingen. De ADR kent als reviewuitkomsten de volgende drie gradaties, te weten:

¹¹ Omdat diverse SiSa-regelingen gericht zijn tot slechts 1 medeoverheid als rechthebbende, is het niet mogelijk alle relevante SiSa-regelingen met verwachte bestedingen in 2020 > € 125.000 in een haalbaar aantal van 25 reviews te betrekken. Zie daarvoor ook het overzicht in bijlage 4.

¹² Met deze selectie zijn 49 van de 52 relevante regelingen 1 of meer keer geraakt in de reviews.

¹³ Op basis van mogelijke bestedingen vanuit toekenningen zijn de (concept-)jaarrekeningen van circa 70 medeoverheden via internet op de website van de betrokken medeoverheid opgezocht en daarna doorgenomen om de bestedingen op regelingsniveau te achterhalen.

1. Een toereikende controle, waarbij in de accountantscontrole geen tekortkomingen zijn geconstateerd voor zover deze verband houden met de SiSa-bijlage;
2. Een toereikende controle met aandachtspunten, waarbij in de controle tekortkomingen zijn geconstateerd die belangrijk genoeg zijn om mee te geven als aandachtspunt, maar voor de accountantscontrole van de SiSa-bijlage niet materieel zijn;
3. Een ontoereikende controle, waarbij de tekortkomingen wel materieel zijn en de controle onvoldoende is om voor de SiSa-bijlage op te kunnen steunen. In dat geval faalt de SiSa-systematiek. Bij een ontoereikende controle kunnen herstelwerkzaamheden door de betreffende accountantsorganisatie uitkomst bieden (fase 2).

Schematisch kunnen we bovengenoemde drie gradaties per dossier als volgt weergeven:

Geen tekortkomingen ↓	Tekortkomingen algemene aanpak		Tekortkomingen regeling			
	Van materieel belang		Incident			
	Ja ↓	Nee ↓	Ja		Nee Waarneming uitbreiden en invloed tekortkoming bepalen	
			Van materieel belang		Van materieel belang	
			Ja ↓	Nee ↓	Ja ↓	Nee ↓
Toereikend	Ontoereikend	Toereikend met aandachtspunt(en)	Ontoereikend	Toereikend met aandachtspunt(en)	Ontoereikend	Toereikend met aandachtspunt(en)

5.7 Materialiteit

De ADR constateert een ontoereikende controle van de SiSa-bijlage wanneer de accountant een materieel aspect niet heeft meegenomen in de controle van die bijlage. In kwantitatieve zin wordt dan verwezen naar de algemene uitgangspunten, zoals genoemd in het BADO, waarbij de jaarrekeningmaterialiteit wordt genoemd in artikel 2 "goedkeuringstoleranties". In kwalitatieve zin kan ook een ontoereikende controle van de SiSa-bijlage worden geconstateerd, waarbij bijvoorbeeld gedacht kan worden aan het structureel niet betrekken in de controle van de voor SiSa relevante wet- en regelgeving, zoals genoemd in de NVA 2020, het ontbreken van een goed onderbouwde controleaanpak of anderszins een evident gemis van een op basis van 'professional judgement' gemaakte risico-inschatting betreffende SiSa-regelingen en opvolging hiervan tijdens de controle.

5.8 Toereikendheid geschiktheid en verantwoordelijkheid gebruikers

De toereikendheid en geschiktheid van de in deze opdracht verrichte werkzaamheden is de verantwoordelijkheid van de gebruikers van deze rapportage met en ten behoeve van wie deze werkzaamheden zijn overeengekomen. Wij doen geen uitspraak over wat de feitelijke bevindingen betekenen voor de verantwoordingen van de SiSa-middelen die bij de 25 uitgevoerde reviews in beeld waren, noch voor het totaal van alle SiSa-middelen waarover de ontvangers over 2020 verantwoording hebben afgelegd. U zult hierover een eigen afweging moeten maken waarbij u gebruik kunt maken van dit rapport van feitelijke bevindingen en eventuele andere beschikbare informatie (zoals bijvoorbeeld de eigen analyses uitgevoerd bij SZW voor de G4 Tozo en bij VWS voor de H4 Sport). Volledigheidshalve wijzen wij er nog op dat, indien wij aanvullende werkzaamheden zouden hebben verricht zoals een controle-, beoordelings- of andere assurance-opdracht zouden hebben uitgevoerd, wellicht andere onderwerpen zouden zijn geconstateerd die voor rapportering in aanmerking zouden zijn gekomen.

5.9 Verspreiding rapport

De ADR is de interne auditdienst van het Rijk. Onze rapporten zijn primair bestemd voor de opdrachtgevers met wie wij een opdracht zijn overeengekomen. De opdrachtgever, de Directeur-generaal Bestuur Ruimte en Wonen, is eigenaar van dit rapport.

Bij de overeengekomen werkzaamheden is rekening gehouden met de verwachtingen van de beoogde gebruikers. Conform afspraak zal opdrachtgever BZK, mede namens Financiën, het rapport delen met de andere belanghebbenden binnen het Rijk, te weten de ministeries van EZK, FIN, IenW, JenV, LNV, OCW, SZW en VWS14. Net als vorig jaar wordt het rapport gedeeld met voor een review geselecteerde accountantsorganisaties en medeoverheden waarvan zij de verantwoordingen hebben onderzocht. De gemeenten kunnen voor meer informatie terecht bij de desbetreffende controlerend accountant.

De ministerraad heeft op 19 februari 2016 een beleidslijn vastgesteld voor het openbaar maken van rapporten van de ADR. Op grond daarvan zal de minister van BZK dit rapport van feitelijke bevindingen op of na verantwoordingsdag, 18 mei 2022, plaatsen op de website van de Rijksoverheid (www.rijksoverheid.nl)¹⁵.

14 Economische Zaken en Klimaat (EZK), Financiën (FIN), Infrastructuur en Waterstaat (IenW), Justitie en Veiligheid (JenV), Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV), Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS).

15 De minister van Financiën stuurt elk halfjaar een overzicht naar de Tweede Kamer met de titels van de rapporten die de ADR heeft uitgebracht en plaatst dit overzicht op de website van de Rijksoverheid (www.rijksoverheid.nl).

6 Ondertekening

Den Haag, 25 januari 2022

Auditmanager
Auditdienst Rijk

Bijlage 1: Overzicht reviews en bevindingen per gecontroleerde type instelling

	Instelling	Beeld	Bevinding of aandachtspunt
1	Gemeente	Toereikend met aandachtspunt	H11 Zorgbonus, bedragen tussen 2 indicatoren verwisseld
2	Gemeenschappelijke Regeling	Toereikend	geen
3	Gemeente	Toereikend	geen
4	Gemeente	Toereikend	geen
5	Gemeente	Toereikend	geen
6	Provincie	Toereikend met aandachtspunt	Bij 4 van de 5 gereviewde regelingen waren de uitgevoerde werkzaamheden beperkt vastgelegd. Met aanvullende informatie wel controle op rechtmatige bestedingen onderbouwd bij review.
7	Gemeente	Toereikend met aandachtspunt	E3 Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai, correctie op besteding 2019 opgenomen als besteding jaar T (indicator 02) in plaats van als correctie over besteding tot en met jaar T (indicator 05)
8	Gemeente	Toereikend	geen
9	Provincie	Toereikend	geen (beperkingen in SiSa-verantwoordingsmogelijkheden door accountant benadrukt in accountantsverslag)
10	Gemeente	Toereikend met aandachtspunten (na aanvulling M&O-beleid Tozo)	<ul style="list-style-type: none"> - risicoanalyse per SiSa-regeling beperkt vastgelegd - F1 Regeling aankoop woningen onder een Hoogspanningsverbinding, vastlegging uitgevoerde controlewerkzaamheden - H8 Regeling Sportakkoord 2020-2022, nul-waarden na bevestiging nog gewijzigd
11	Provincie	Toereikend	geen
12	Gemeenschappelijke Regeling	Toereikend met aandachtspunten	<ul style="list-style-type: none"> - risicoanalyse voor SiSa-regeling beperkt - SiSa-bijlage niet genoemd in controleverklaring - geen bevestiging nul-waarden gevraagd
13	Gemeente	Toereikend	geen
14	Provincie	Toereikend	geen
15	Gemeente	Toereikend (na acceptatie informatie over M&O-beleid SiSa via GR)	geen, VWS onderneemt actie H4 Sport (daarom niet als aandachtspunt)

	Instelling	Beeld	Bevinding of aandachtspunt
16	Gemeente	Toereikend	geen
17	Gemeente	Toereikend met aandachtspunten (na aanvulling M&O-beleid Tozo)	- risicoanalyse per SiSa-regeling beperkt vastgelegd - geen checklisten bij controle van SiSa-uitkeringen, daardoor niet zonder toelichting duidelijk op welke rechtmatigheidsaspecten getoetst
18	Gemeente	Toereikend	geen, VWS onderneemt actie H4 Sport (daarom niet als aandachtspunt)
19	Gemeenschappelijke Regeling	Toereikend	geen
20	Gemeente	Toereikend	geen
21	Gemeente	Toereikend (na aanvulling M&O-beleid Tozo)	geen
22	Gemeente	Toereikend met aandachtspunten (na aanvulling M&O-beleid Tozo)	- Controleverklaring met deels ontbrekende paragrafen en vermelding controleprotocol niet van gemeente Wageningen alsmede gemeenschappelijke regeling ipv gemeente (gevolg van kopiëren) - Bevestiging nul-waarden: 2 ten onrechte niet opgenomen 1 ten onrechte wel
23	Gemeente	Toereikend (na aanvulling M&O-beleid Tozo)	geen
24	Gemeente	Toereikend	geen
25	Gemeente	Toereikend	geen, VWS onderneemt actie H4 Sport (daarom niet als aandachtspunt)

Bijlage 2: Overzicht in reviews betrokken regelingen

Nr SiSa-regeling	(Verkorte) naam SiSa-regeling	Toegekende SiSa-middelen 2020 (bron: overzicht BZK in mln. €)	Aantal ontvangende mede-overheden	Aantal keer in review betrokken
A5	Versterking lokale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme	6,434	18	1
C1	Reductie energiegebruik	98,048	221	6
C8	Bestaand Rotterdams Gebied (BRG)	2,55	1	1
C9	Woningbouwimpuls eerste tranche	290,322	27	1
C10	Innovatiebudget Digitale Overheid 2020	??	16	1
C26	Culturele voorzieningen provincies 2020	7,914	12	1
C27	Derde tranche uitvoering Nationaal Programma Groningen (NPG)	55,958	5	1
C34B	Scholenprogramma verantwoording van gemeenten aan Loppersum	19,953	5	1
C35	Aardbevingsgerelateerde inzet	17,051	6	2
C38	Eerste/tweede tranche Nationaal Programma Groningen (NPG)	29,953	10	2
C39	Raadman (Loppersum)	0,5	1	1
D1	Regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten 2020	36,951	39	2
D1A	Regionale maatregelen voortijdig schoolverlaten 2016-2021	19,2	39	2
D2	Middelen Erfgoed Aardbevingsgebied Groningen	5,63	1	1
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022	509,177	355	10
D10	Besluit Specifieke uitkering educatie	62,174	35	2
E1	Beschikbaarheidsvergoeding regionale OV-concessies 2020	438,421	16	1
E3	Sanering verkeerslawaaï	82,242	303	3
E10	Snelfietsroutes	18,418	12	1
E12	N-wegen	15,469	11	1
E13	Slimme Laadpleinen	3,175	17	1
E17	Maas pilots	4,892	6	1
E19	Uitvoeringspilots Ruimtelijke Adaptatie tweede tranche	3,986	9	1
E20	Stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2020-2021	134,134	176	1
E27	Brede doeluitkering verkeer en vervoer	??	4	1
E27A	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa Vervoerregio's)	??	2	1
E32	MIRT	31,989	1	1
E33	SmartwayZ.NL	19,543	12	1
E35	Amendement Hoogland	1,067	1	1
E38	Veilig, doelmatig en duurzaam gebruik verkeersinfrastructuur 2020	5,353	23	1
F1	Aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding	66,159	174	1
F12	Regionale MIT-regeling	25,388	10	4
G2	Gebundelde uitkering Participatiewet_gemeentedeel 2020	??	355	11
G2A	Gebundelde uitkering Participatiewet_Totaal 2019	??	96	4
G2B	Gebundelde uitkering Participatiewet_deel openbaar lichaam 2020	??	24	1
G3A	Bbz 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) _Totaal 2019	??	97	1
G3B	Bbz 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking) _gemeentedeel 2020	??	23	1
G4	Tozo _gemeentedeel 2020	??	355	12
G4B	Tozo _deel openbaar lichaam 2020	??	22	1

Auditdienst Rijk

Postbus 20201

2500 EE Den Haag

(070) 342 77 00